

**Nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšce na posvetu
»V PRETEKLOSTI ONESNAŽENA OBMOČJA: KAKO NAPREJ?«
(Državni svet, 12. april 2019 ob 9.30 uri)**

Spoštovane gospe in gospodje,

- cenjeni minister za okolje in prostor Simon Zajc in državni sekretar Marko Maver s sodelavci,
- državne svetnice in svetniki,
- poslanke in poslanci,
- uvodni razpravljalci,
- predstavniki civilne družbe in medijev,
- ter vsa zainteresirana javnost,
- _____
- _____

dovolite mi, da vas vse skupaj prav lepo pozdravim v dvorani Državnega sveta, drugega doma našega parlamentarnega ustroja.

Zelo me veseli, da današnji posvet odpira temo, ki zadeva številna vprašanja sodobne slovenske stvarnosti in predvsem naše prihodnosti. Zaradi dolgotrajnega izvajanja različnih gospodarskih dejavnosti oz. neustreznega postopanja v preteklosti - ob hkratni odsotnosti ukrepov varstva okolja - se danes v Sloveniji soočamo s številnimi onesnaženimi območji, ki predstavljajo tveganje za zdravje in so velik ekološki problem. Gre predvsem za posledice industrijskih aktivnosti in rudarjenja – po oceni za kar 80 km² ozemlja, od tega je največje področje stare Cinkarne v Celju, kjer je približno 1,5 M ton onesnažene zemljine. Problem je velik in pereč. Ob nesaniranih industrijskih zemljiščih in odlagališčih se soočamo še z onesnaženimi kmetijskimi zemljišči, ki so velikokrat prav tako posledica pretekle industrijske dejavnosti. Nastopil je čas, da na nivoju države identificiramo vsa potencialno onesnažena območja in glede na potencialne vplive na ljudi in okolje tudi določimo prioriteten vrstni red izvajanja sanacijskih ukrepov.

V Državnem svetu - oz. Komisiji za lokalno samoupravo in regionalni razvoj - zagovarjamo sistemski pristop pri sanaciji preteklih okoljskih bremen in se zavzemamo za enako obravnavo vseh v preteklosti onesnaženih območij, od Celjske kotline, Mežiške doline, Jesenic, Idrije, do Anhovega, Šmartnega pri Litiji in drugih območij.

To je bil tudi razlog, da lani v tem času nismo podprli Predloga zakona o nujni sanaciji posledic čezmerne obremenitve okolja na območju Celjske kotline, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisano poslanko Janjo Sluga. Takrat smo ocenili, da lahko predlog zakona predstavlja spodbudo za Vlado, da pospeši aktivnosti za pripravo sistemskih rešitev, ki bodo omogočile čimprejšnji začetek izvajanja programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja oz. bivalnih pogojev ter za zmanjšanje tveganj za zdravje ljudi na vseh v preteklosti onesnaženih oz. degradiranih območjih.

Prav tako smo državni svetniki kritično izpostavili odgovornost države za enakopravno obravnavo vseh v preteklosti onesnaženih območij. Zagotovo finančnega bremena sanacije teh območij ne morejo nositi občine, ki so finančno podhranjene. V naši državi bomo morali slej ko prej dosledno vzpostaviti načelo, da »povzročitelj plača«. Zlasti s strani lokalnih skupnosti pa je v Državnem svetu bilo že večkrat slišati mnenje, da bi morala biti degradirana lokalna okolja, ki nosijo posledice preteklega energetskega izkoriščanja, in katerih koristi so bili deležni tudi drugod po Sloveniji, upravičena tudi do odškodnin. V Državnem svetu smo med drugim opozorili tudi na primer zapiranja Rudnika živega srebra Idrija, za katerega je bil že 1987 sprejet poseben zakon, a se monitoring - kljub prevzetim obveznostim in opredeljenim sredstvom - ne izvaja.

Spoštovani,

z veliko pozornostjo bomo danes prisluhnili predstavnikom Ministrstva za okolje in prostor, ki bodo javnosti predstavili rešitve, pripravljene v okviru prenove Zakona o varstvu okolja. Na vas – razpravljalcih – pa je, da se kritično odzovete, ter s svojimi pogledi in predlogi prispevate k še boljšim zakonodajnim rešitvam.

Današnji posvet je tudi odlična priložnost, da minister za okolje in prostor s svojo ekipo prisluhne predlogom in mnenjem strokovne in druge civilne javnosti. Predloge je mogoče posredovati tudi po koncu posveta, in sicer vse do 10. maja 2019. Pričakujemo, da bo odziv udeležencev posveta v veliko pomoč pripravljavcem sprememb zakonodaje pri iskanju učinkovitejših sistemskih rešitev problematike v preteklosti onesnaženih območij. Ne nazadnje je ta pereča tema predmet vsakoletnih poročil Varuha človekovih poročil, ki prav tako opozarja na odsotnost enotnega predpisa za sanacijo vseh onesnaženih in degradiranih območij v državi.

Vsem skupaj želim uspešno strokovno razpravo. Hvala.